

Lindorff Sverige AB
Kungsgatan 57 A
111 22 Stockholm

Beslut efter tillsyn enligt inkassolagen (1974:182) - indrivning mot omyndiga

Datainspektionens beslut

Lindorff Sverige AB har brutit mot 4 § inkassolagen genom att inte ha haft fungerande rutiner för att fånga upp fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och för att kontrollera grunden för en sådan fordran innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd.

Datainspektionen förutsätter att de åtgärder som Lindorff Sverige AB nu vidtar leder till att bolaget inte kommer att vidta inkassoåtgärder mot personer som var omyndiga när fordran uppkom.

Ärendet avslutas, men kan komma att följas upp.

Redogörelse för tillsynsärendet

Datainspektionen har uppmärksammats på att Lindorff Sverige AB (nedan Lindorff) under första halvåret i år har ansökt om betalningsföreläggande hos Kronofogdemyndigheten i sju ärenden, i vilka svarandena var omyndiga då respektive fordran uppkom. Detta, i kombination med att det idag finns relativt få sätt för en omyndig person att bli skuldsatt, ledde till att Datainspektionen beslutade att inleda tillsyn mot Lindorff. Syftet med tillsynen var att granska Lindorffs rutiner kring indrivning av fordringar som uppstått innan gäldenärens myndighetsdag.

Lindorff har uppgett i huvudsak följande.

Under 2012 tog Lindorff ett principbeslut att avsluta samtliga ärenden hänförliga till omyndiga personer. Efter att Datainspektionen uppmärksammat Lindorff på att bolaget hade skickat ett antal sådana ärenden till Kronofogdemyndigheten inledde Lindorff en intern utredning. Lindorff har konstaterat att den tekniska lösning som bolaget har inte fångar upp gäldenärens ålder vid fakturans uppkomst, utan vid tiden för registrering i bolagets inkassosystem. Kontrollen sker efter att ärendet har registrerats. Ärendet stannar då i processen och handläggningen får manuellt avsluta ärendet med status "omyndig".

Lindorff har hos sig funnit 916 pågående inkassoärenden där gäldenären var omyndig då fordran uppkom.

Den rättsliga grunden för kapitalfordringarna i respektive ärende, som Lindorff har ansökt om betalningsföreläggande i under första halvåret i år, är obetalda träningsavgifter. I ett ärende är grunden obetalda hudvårdsprodukter. Lindorff har inte utrett huruvida överförmyndaren har godkänt de aktuella avtalen/köpen eftersom Lindorff, enligt sitt principbeslut, över huvud taget inte ska hantera den typen av fordringar.

Lindorff konstaterar att bolaget har agerat felaktigt och kommer att vidta följande åtgärder senast den 3 oktober 2014. Lindorff kommer att bygga ut kontrollen så att den även innefattar kontroll av om gäldenären var omyndig vid fakturadatumet. Kontrollen kommer att ske innan inläsning till inkassosystemet, så att bolaget inte får in dessa ärenden i systemet. Efter att åtgärderna har vidtagits kommer Lindorff att kontrollera den nya kontrollen för att säkerställa att den fungerar. Bolaget kommer även att införa löpande stickprov för att testa den nya kontrollen.

Skäl för beslutet

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 4 § inkassolagen ska inkassoverksamhet bedrivas i enlighet med god inkassosed. Vad som är god inkassosed framgår av 5-11 §§ inkassolagen, Datainspektionens allmänna råd Tillämpning av inkassolagen och Datainspektionens praxis i inkassofrågor.

En inkassoåtgärd bör inte vidtas om det finns sannolika skäl för att en fordran inte är lagligen grundad eller om fordran annars framstår som obefogad (8 § inkassolagen).

I Datainspektionens allmänna råd finns följande generella uttalande om kraven på kontroll av grunden för en fordran enligt god inkassosed. Vid ett stort inflöde av kravärenden gällande en viss typ av fordringar kan en förenklad granskning av kravunderlaget ske hos inkassoombudet. Nya uppdragsgivare bör dock kontrolleras mer noggrant. Uppdragsgivare som inkassoombudet erfarenhetsmässigt vet har en redovisning som kan vara mindre noggrann ska också kontrolleras mer regelmässigt. Inkassoombudet bör aldrig nöja sig med ett avtalsvillkor i förhållande till sin uppdragsgivare som säger att uppdragsgivaren svarar för att fordran är lagligen grundad (allmänna råden, s. 18-19).

När det gäller just omyndiga personer och kontrollen av fordran säger god inkassosed att om den av uppdragsgivaren utpekade gäldenären är omyndig, eller var omyndig då fordran uppkom, bör inkassoombudet alltid kontrollera att det faktiskt är den omyndige som är gäldenär (allmänna råden, s. 20).

De senaste årens lagändringar och rättspraxis har lett till att det numera finns få sätt för en omyndig person att bli skuldsatt. Mot den bakgrunden har det blivit än viktigare att kontrollera grunden för en fordran som riktas mot en person som var omyndig då fordran uppkom. Om man bortser från vissa speciella typer av fordringar, anser Datainspektionen att det numera finns skäl att alltid utgå från att en fordran riktad mot en person som var omyndig då fordran uppkom saknar laglig grund. Om ett inkassobolag inte genomför en kontroll av grunden för fordran i den situationen finns det stor risk för att bolaget vidtar inkassoåtgärder utan att det finns laglig grund för fordran. Datainspektionen anser därför att god inkassosed innebär att ett inkassobolag bör ha fungerande rutiner för att fånga upp fordringar som riktas mot personer som var omyndiga då respektive fordran uppkom och för att kontrollera grunden för en sådan fordran innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd. En förutsättning för att sådana kontroller ska kunna fungera korrekt är att den hos bolaget som har till uppgift att utföra kontrollen har tillräckliga kunskaper för att kunna bedöma om respektive grund är juridiskt hållbar.

Bedömning av Lindorffs rutiner

Lindorff har haft för avsikt att inte driva in fordringar mot gäldenärer som var omyndiga när fordran uppkom, men de rutiner hos bolaget som skulle förhindra det har inte fungerat så som bolaget har avsett. Såvitt

Datainspektionen förstår har det inneburit att Lindorff inte har kontrollerat grunden för denna typ av fordringar på det sätt som, enligt god inkassosed, bör ske innan bolaget vidtar någon inkassoåtgärd.

Mot den bakgrunden konstaterar Datainspektionen att Lindorff har agerat i strid med god inkassosed, och därmed har brutit mot 4 § inkassolagen.

Datainspektionen förutsätter dock att de åtgärder som Lindorff nu vidtar leder till att bolaget inte kommer att vidta inkassoåtgärder mot personer som var omyndiga när respektive fordran uppkom.

Hur man överklagar

Om ni vill överklaga beslutet ska ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som ni begär. Inspektionen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet, annars kan överklagandet inte prövas. Datainspektionen sänder överklagandet vidare till Förvaltningsrätten i Stockholm för prövning, om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt ni har begärt. Även Justitiekanslern får överklaga beslutet för att tillvarata allmänna intressen. Tiden för överklagande för Justitiekanslern räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Kristina Svahn Starrsjö efter föredragning av juristen Malin Fredholm. Vid den slutliga handläggningen har även enhetschefen Catharina Fernquist deltagit.

Kristina Svahn Starrsjö

Malin Fredholm